

Dr. Ștefan STAMATIN,
profesor universitar interimar al Catedrei drept polițienesc
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI

FENOMENUL CRIMEI ORGANIZATE TRANSFRONTALIERE

REZUMAT

În ultimele decenii crima organizată s-a globalizat și a devenit una dintre principalele puteri economice și armate ale lumii. Problema criminalității transfrontaliere prezintă mai multe fațete și poate fi analizată din diferite perspective. Astfel, putem considera acest fenomen o amenințare chiar și la adresa siguranței naționale, în special datorită faptului că până acum grupările infracționale nu au fost implicate doar în activitățile de proliferare a armelor, ci și în migrația clandestină, traficul de ființe umane, coruperea guvernelor naționale și infiltrarea unui sistem financiar global din ce în ce mai interdependent.

Autorul analizând principalele modalități de manifestare a acestui fenomen, precum și evoluția acestora, identifică un șir de propuneri privind prevenirea și contracararea acestui flagel.

SUMMARY

In recent decades, organized crime has globalized and became one of the major economic and armies powers of the world. Border crime problem has several faces and can be analyzed from different perspectives. Thus, we can consider this phenomenon a threat even to the national security, especially due to the fact that until now the criminal groups were not only involved in the proliferation activities of weapons, but also in clandestine migration, trafficking in human beings, corruption of national Governments and infiltration of a global financial system increasingly interdependent.

Analyzing the main manifestation ways of this phenomenon, as well as its evolution, the author identifies a number of recommendations on preventing and combating this scourge.

*„Dacă Jupiter ar arunca fulgerele sale, ori de câte ori
păcătuiesc oamenii, în scurt timp ar rămâne dezarmat”.*

Ovidius, *Fastele*, 5, 229

Astăzi, fenomenul crimei organizate atrage din ce în ce mai mult atenția publicului, guvernelor naționale și organizațiilor internaționale. În măsura în care grupurile criminale sunt implicate în periculosul joc al proliferării armelor, în migrația inegală, în coruperea guvernelor naționale și în penetrarea sistemului financiar global, crima organizată transfrontalieră este o amenințare la adresa siguranței naționale și personale a fiecărui cetățean în parte.

Prevenirea oricăror forme de crimă transfrontalieră, inclusiv cele enumerate mai sus, reprezintă o sarcină dificilă dar necesară pentru toate țările¹. Deoarece Europa își

consolidează cooperarea cu statele ex-sovietice prin intermediul unor programe cum ar fi Politica Europeană de Vecinătate, aceasta încearcă să implice autoritățile locale și regionale, precum și actori din sfera nonguvernamentală, în procesul de eficientizare a managementului și cooperării transfrontaliere².

Republica Moldova nu este și nu se va afla în viitorul apropiat în fața vreunei amenințări majore de tip militar clasic, însă estimările realiste evidențiază că adevăratele riscuri la adresa statului sunt de natură

¹ Emil Hedeșiu, *Contracararea crimei organizate transfrontaliere*, Editura UNAP, București, 2005, p. 87.

² Comisia Europeană (2004), *Strategia Politicii Europene de Vecinătate*, Bruxelles. Disponibil pe Internet: http://ec.europa.eu/world/enp/pdf/strategy/strategy_paper_en.pdf, accesat la data de 02.11.2009.

nemilitară și mai ales internă, manifestându-se în domeniile economic, financiar, social, ecologic și în tendințe separatiste. Uneori, riscurile insuficient evaluate dar mai ales ignorate se pot materializa în adevărate catastrofe, adică în evenimente neprevăzute, cu consecințe de mare amploare, adesea tragice.

Evoluția unei societăți, schimbările determinante ce au loc în cadrul acesteia sunt de natură să permită apariția și extinderea unor fenomene infracționale, ce trebuie cunoscute și studiate în vederea limitării și combaterii lor, prevenirii și contracarării unor astfel de fapte antisociale. Deschiderea largă a frontierelor, elaborarea unei legislații extrem de permissive factorului extern, slaba dezvoltare economică, instabilitatea politică și corupția din țara noastră, dar și din alte țări, au creat oportunități și breșe excepționale pentru expansiunea și mondializarea organizațiilor criminale.

Pe fondul acestor profunde transformări, dar și al multor altele, au apărut, s-au amplificat și s-au diversificat fenomene noi cum sunt crima organizată, traficul de droguri, materiale explozive, chimice, radioactive, terorismul, agresiunea informațională însoțită de criminalitatea în acest domeniu, precum și multe altele asemenea manifestări, care împiedică procesele pașnice de progres al națiunilor, afectează liniștea și siguranța cetățenilor. Cu toate eforturile depuse, nici cele mai avansate state din punct de vedere economic, tehnic, tehnologic și pe alte planuri nu s-au dovedit invulnerabile la aceste noi amenințări și pericole.

Fiind o „poartă” spre Europa, Republica Moldova, prin poziția ei geopolitică și geostrategică, resimte la frontierele sale presiuni ale criminalității organizate transfrontaliere. Printre acestea se numără migrația, în cele două forme de manifestare, – imigrația și emigrația, traficul de droguri, traficul de ființe umane, traficul de armament, muniții, materiale explozive, traficul cu autoturisme de lux furate, contrabanda de bunuri și produse (bunuri din patrimoniul național, cultural, droguri, țigări, băuturi alcoolice, produse petroliere, medicamente etc.).

Criminalitatea transfrontalieră are o

dimensiune internațională care înseamnă că un grup criminal acționează pe teritoriul mai multor state, o dimensiune transnațională care se referă la cooperarea pe care grupurile criminale de diferite naționalități o realizează între ele pentru a controla anumite piețe. Scopul fundamental al structurilor criminalității organizate îl reprezintă capitalizarea continuă, respectiv acumularea de resurse prin mijloace ilegale, fiind vizate îndeosebi domeniile tradiționale (trafic de droguri, contrabandă, evaziune fiscală, șantaj etc.), precum și domeniile de noutate (terorism, trafic de armament, de persoane, privatizări, societăți de valori mobiliare etc.).

Este evidentă capacitatea extraordinară a grupărilor criminale de a identifica și exploata cu rapiditate noi domenii care le oferă posibilități de a obține profituri uriașe (traficul ilegal de imigranți, obținerea de fonduri și subvenții de la stat, trafic de organe umane, infracțiunile informatice etc.)³. Gama de manifestare a riscurilor transfrontaliere are tendința de extindere și de diversificare și, ca atare, este necesar ca noile forme de manifestare să fie sesizate, combătute, monitorizate și lichidate la timp. Un rol important în acest demers îl au analizele de risc care trebuie situate pe agenda de lucru a echipelor manageriale de la toate eșaloanele ierarhice ale instituțiilor cu atribuții de frontieră.

Dintre fenomenele perturbatoare ce se manifestă în societatea noastră, cel de crimă organizată a cunoscut o amplificare alarmantă, generând o serie de noi probleme pe lângă cele specifice societăților în care au loc procese de schimbare și transformare. Favorizată de caracterul subteran și disimulat al activităților pe care le presupune, crima organizată a pătruns cu ușurință în structurile administrative, economice și politice, punând în pericol climatul ce ar trebui să asigure construcția statului de drept.

Crima organizată este tot mai mult în atenția opiniei publice naționale, internaționale și a organizațiilor de orice tip. Problema prezintă mai multe fațete și poate fi analizată

³ Costică Voicu, Adriana Voicu Camelia, Ioan Geamănu, *Criminalitatea organizată în domeniul afacerilor*, Editura Pildner/ Pildner, Târgoviște, 2006, p. 18.

din diferite perspective. Se consideră, astfel, o tendință în creștere de a considera acest fenomen o amenințare chiar și la adresa siguranței naționale, în special din cauza faptului că până acum grupările infracționale nu au fost implicate doar în activitățile de proliferare a armelor, ci și în migrația clandestină, traficul de ființe umane, coruperea guvernelor naționale și infiltrarea unui sistem financiar global din ce în ce mai interdependent.

Amploarea pe care a luat-o fenomenul crimei organizate în societatea noastră face să fie absolut necesar să cunoaștem principalele modalități de manifestare a ei și evoluția acestora, pentru că numai cunoscându-le putem interveni să prevenim combaterea fenomenului. Dezbaterile ce au avut loc în diverse organisme internaționale, cu ocazia unor întruniri desfășurate sub egida ONU, au propulsat criminalitatea transnațională pe agenda temelor prioritare ale cooperării internaționale. Concluzia la care s-a ajuns în documentele de lucru ale Consiliului Europei este aceea că, actualmente, pentru statele europene problemele majore ale securității interne se structurează în jurul evoluțiilor alarmante ale crimei organizate, proliferării armelor de distrugere în masă, extremismului politic și terorismului.

Crima organizată ridică un set de probleme în fața pieței mondiale în curs de integrare. Acest lucru este cu atât mai valabil cu cât munca de poliție continuă să fie o responsabilitate esențială locală și națională, iar mecanismele de colaborare internațională sunt încă insuficient dezvoltate. Din cauza faptului că multe dintre grupurile crimei organizate operează dincolo de frontierele lor naționale, activitățile lor au, în mod evident, consecințe internaționale. Astfel, omniprezența grupurilor infracționale în Rusia constituie o problemă nu numai pentru această țară, ci și pentru întreaga comunitate internațională. Desigur, acest lucru este valabil și pentru alte grupuri infracționale care operează în alte țări.

Chiar dacă crima organizată este un tip de manifestare întâlnită de-a lungul istoriei în toate țările, dezvoltându-se odată cu societatea, pericolozitatea sa ca fenomen cu implicații majore atât la nivel de stat, cât și pe plan internațional a crescut considerabil în

ultimii ani, mai ales de când a devenit parte a procesului de globalizare. Fiind în strânsă legătură cu un alt fenomen devastator cum este corupția, fenomenul crimei organizate duce la distrugerea principiilor de organizare a societății în stat. Unul din efectele majore ale unui înalt nivel de manifestare a crimei organizate într-un stat este pierderea încrederii cetățeanului în rolul și eficiența activității instituțiilor statului din care face parte și dezvoltarea convingerii că dreptatea și protecția individuală pot fi găsite tocmai la cei care au alterat fundamental instituțiile statului – rețelele crimei organizate. Prin spălarea banilor, prin corupție, prin slăbirea instituțiilor statului și pierderea încrederii cetățenilor în existența statului de drept, crima organizată subminează bazele democratice și economice ale societății. Acest fapt a determinat conducerea a numeroase state să lanseze apeluri pentru încheierea unor convenții multilaterale, prin care să se acorde puteri mai mari și noi sarcini autorităților naționale cu competențe în combaterea criminalității organizate.

Complexitatea fenomenului crimei organizate scoate în evidență și alte concluzii, pornind tocmai de la faptul că este parte intrinsecă a procesului de globalizare⁴:

- implică și afectează indivizi din toate categoriile sociale, de la cei umili, fără speranța unui loc de muncă și a unui viitor decent pentru ei și familia lor, până la cei din sferele înalte economice, financiare și decizionale;

- contracararea crimei organizate nu este apanajul unui singur tip de instituție a unui stat, ea putând deveni eficientă numai în situația creării unui curent generalizat de implicare a instituțiilor fundamentale ale statului, organizațiilor internaționale, organizațiilor neguvernamentale, asociațiilor cetățenești și a fiecărui individ în parte;

- eficiența luptei împotriva fenomenului crimei organizate, în contextul procesului de globalizare, rezultă numai din cooperarea pe plan internațional;

⁴ Zygmunt Bauman, *Globalizarea și efectele ei sociale*, Editura „ANTET”, București, 2003, 128 p.

– succesul de durată al luptei împotriva fenomenului crimei organizate are la bază asigurarea unei educații reale prestate la nivel de individ atât în statele-sursă, cât și în statele-țintă ale vectorilor purtători de acțiuni ilegale.

În lume, la ora actuală, apar mai multe potențiale amenințări la adresa ordinii generale care se manifestă și se dezvoltă în sfera politicului, economicului, socialului. O primă amenințare o constituie profiturile considerabile realizate din tranzacții, de cele mai multe ori ilegal realizate de organizațiile criminale transnaționale, care sunt „investite” pentru a penetra organismele principale de conducere ale statului și pentru a-și extinde influența asupra vieții politice, asupra sectorului economic, în special a celui financiar-bancar, comercial, industrial, dar nu în ultimul rând asupra mass-media pe care încearcă să o controleze și să o folosească în formarea unor imagini deformate în legătură cu activitățile ilicite ale acestora.

A doua mare amenințare o constituie consolidarea gradului de profesionalizare a mediilor criminale și structurilor crimei organizate. În acest sens, se amplifică și diversifică gradul de intelectualizare a crimei organizate, prin observarea în interiorul structurilor mafioate a persoanelor ce ocupă posturi oficiale în domeniul financiar-bancar, comerțului, justiției, administrației, comunicațiilor, logisticii etc.

O altă amenințare o reprezintă schimbările produse la scară planetară în plan politic, economic, social și progresele tehnologice înregistrate în ultimii ani, care au permis crimei organizate să devină o forță mondială exploatănd în planul său libertatea de circulație, liberalizarea politicilor de migrare, dezvoltarea comerțului liber, aplicarea unor înalte tehnologii în comunicații, tehnicile sofisticate ale transferului banilor. Organizațiile criminale sunt capabile să tulbure sau să dezorganizeze organismele internaționale, dar riscul cel mai mare este al penetrării economiilor cu sume de bani provenite din crima organizată, permițându-le să preia controlul și să utilizeze forța economică în interes propriu și în detrimentul societății.

Puternicele transformări în plan economic și politic în fosta URSS au oferit posibilitatea organizațiilor criminale să pătrundă pe

teritoriul multor țări. În Rusia, din cauza haosului generat de tranziție și de slăbirea controlului asupra obiectivelor militare, au fost sustrate din unitățile militare arme și substanțe radioactive folosite la fabricarea focoarelor nucleare ce sunt tranzitate și prin Republica Moldova în drumul lor către beneficiarii statelor occidentale și posibile organizații teroriste. Un câmp favorabil pentru astfel de activități este Transnistria. Iată deci că un nou pericol ne amenință: exportul ilegal și vânzarea pe piața neagră în Occident, în Orientul Mijlociu și în Asia de Sud-Est de arme și materiale nucleare provenind din arsenalele fostei URSS.

Trendul actual este determinat de implicarea rețelelor crimei organizate în mai multe tipuri de activități ilegale. Totul pentru a maximaliza profitul și a reduce riscul. De fapt, aceasta este cauza principală a implicării rețelelor importante în tot felul de activități ilegale complementare, ca de exemplu: migrația ilegală, traficul de persoane, falsificarea documentelor personale, munca la negru, prostituția, traficul de droguri și spălarea banilor, dar și oferirea de servicii specializate⁵. Poate că de aceea, într-o anumită zonă geografică, relativ restrânsă, sau dimpotrivă, găsim din ce în ce mai mult situațiile în care acel spațiu este stăpânit de o anumită rețea. Astfel, în ultimii ani se remarcă activitatea infracțională a unor rețele de traficanți care se ocupă cu trecerea ilegală prin Republica Moldova a unor grupuri de emigranți, de regulă din Afganistan, Sri Lanka, Pakistan, Bangladesh, China și Thailanda care sunt racolați din țările lor, pe ruta Singapore, Moscova, Chișinău și care caută să ajungă în țările Europei de Vest. Participanții la filierele de introducere în Republica Moldova și apoi în România a cetățenilor asiatici și scoaterea lor spre vest încasează sume mari de bani, care nu în puține cazuri sunt spălate prin intermediul unor firme și agenții particulare înființate în țara noastră.

Migrația ilegală este componenta cea mai dinamică a crimei organizate. Ea presupune canale ilegale, distanțe mari de parcurs și o foarte bună organizare, pe care doar rețele-

⁵ Dan Banciu, *Crimă și criminalitate. Repere și abordări juris-sociologice*, București, Editura Lumina Lex, 2005, p. 316.

le de crimă organizată o pot realiza. Volumul migrației internaționale, și în special al celei determinate de cauze economice pe traseul est-vest, a crescut în mod dramatic. Grupările criminale și cele teroriste au preluat controlul acestui fenomen, au introdus elemente organizatorice noi, dispun de mijloace de falsificare a documentelor și controlează companii de transport maritim, feroviar și rutier, transformând totul într-o industrie extrem de profitabilă. Pe diverse segmente, grupările criminale angajate în traficul de droguri cooperează și cu alte organizații ilegale, sporind astfel profitul obținut. Migrația ilegală a devenit o afacere de miliarde, grupările criminale din domeniu câștigând circa 20-30 000 dolari per imigrant⁶. Din cauza cutumelor religioase și culturale proprii, unele categorii de migranți refuză să se integreze în noile societăți, devenind astfel factori de risc în planul stabilității politice și economice. Alte grupuri de migranți sunt percepute ca o amenințare datorită sprijinului pe care îl acordă unor organizații teroriste sau de gherilă.

Traficul de persoane este o crimă gravă împotriva drepturilor persoanelor. Lupta împotriva acestui fenomen trebuie să mobilizeze toate mijloacele de acțiune, îmbinând prevenirea, reprimarea și protejarea victimelor. În ceea ce privește prevenirea, trebuie implicată mai îndeaproape societatea civilă, iar coordonarea între autorități, servicii, rețele și agenții competente trebuie intensificată. Țările terțe trebuie să fie încurajate să ratifice și să aplice instrumentele internaționale relevante. Serviciile consulare din țările de origine trebuie să fie mobilizate în vederea prevenirii eliberării frauduloase a vizelor. Ar putea fi organizate campanii de informare destinate victimelor potențiale, în special femei și copii, în țările de origine, în cooperare cu autoritățile locale.

Lupta împotriva rețelelor presupune, de asemenea, o activitate de informare și de analiză strategică, realizată în cooperare cu țările de origine și de tranzit. Controalele la frontiere trebuie, de asemenea, intensificate pentru a preveni traficul de persoane, în special traficul

de minori. Victimele trebuie să fie protejate și asistate prin diverse măsuri: imunitate în cadrul urmăririi penale, legalizarea șederii, elaborarea unor mecanisme de compensare, asistență la reintegrarea în societate în țara de origine în cazul reîntoarcerii voluntare, toate acestea și în scopul facilitării cooperării lor la anchete.

Traficul de droguri este o altă amenințare care reprezintă cea mai dezvoltată activitate a crimei organizate în spațiul european, care este o piață importantă pentru toate tipurile de droguri ilegale. Există informații potrivit cărora a crescut nivelul de cooperare între rețelele implicate în traficul de droguri. Cocaina este distribuită de cartelurile columbiene, dar rețelele crimei organizate europene au contacte proprii și în America de Sud, în Caraibe și în alte colțuri ale lumii. Circa 90% din heroină provine din Asia de Sud-Est⁷. Chiar dacă se justifică faptul că aceste transporturi sunt bine camuflate în fluxul general comercial dintre Asia și Europa, desfășurat pe apă, pe uscat și în aer, totuși se pare că interesele și corupția au atins un nivel important, având în vedere forțele implicate, posibilitățile IT, inclusiv monitorizarea prin satelit a plantațiilor și transporturilor. Este greu de crezut că filonul principal al canalelor ilegale de transport nu este cunoscut și că loviturile date în lupta cu rețelele crimei organizate se dau doar unor transporturi izolate. Cele mai implicate rețele sunt cele specifice crimei organizate turce, care controlează lanțul afacerii de la plantații până la vânzările din stradă. Drept confirmare este cazul „Heroina” când operațiunea tranzitării unui lot de droguri din Turcia spre UE, prin Republica Moldova, la 20 martie 2008, în Chișinău a fost stopat un microbuz de model „Hyundai”, încărcat cu saci cu fasole. În urma controlului, s-au descoperit pachete cu droguri, ascunse printre fasole, circa 200 kg de heroină, potrivit informației oficiale. Pe piața neagră a drogurilor cantitatea enunțată valorează circa 10 mln de euro.

⁶ Tiberiu Constantin Medeanu, *Criminalistica în acțiune – omorul, terorismul și crima organizată (volumul 2)*, Lumina Lex, 2006, p. 127.

⁷ Emil Hedeșiu, „Considerații privind conceptul de prevenire a acțiunilor crimei organizate cu implicații în planul siguranței naționale”, comunicare susținută și publicată în cadrul Sesiunii de comunicări științifice organizate de Academia Națională de Informații cu tema „Securitate și societate: provocările mileniului trei”, București, 2004, p. 317.

La 21 octombrie 2009, Judecătoria sectorului Botanica din Chișinău a pronunțat sentința în dosarul nr. 2008030382, zis și „Dosarul Heroina”. Trei funcționari ai MAI și doi cetățeni ai Turciei au fost recunoscuți vinovați de transportarea drogurilor și condamnați la privațiune de libertate. Cei doi polițiști au fost găsiți vinovați în favorizarea circulației drogurilor, abuz în serviciu, exces de putere, falsificarea documentelor oficiale. Privațiunea de libertate a acestora a fost complementată cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere timp de 5 ani.

Crima organizată internațională a crescut ca amploare, în ultimul deceniu, în parte datorită unor motive proprii (capitalul uman, material și financiar deosebit, perfecționarea continuă a organizării și a modului de operare), dar și datorită exploziei globalizării. În multe state, valorile tradiționale legate de respectul față de autoritate și comunitate au fost înlocuite cu dorința de parvenire individuală cu orice preț, iar multe dintre statele în care se manifestă acest fenomen experimentează democrația pentru prima dată. Multe guverne sunt mai preocupate, la acest început de secol, de propria supraviețuire, decât de sursa devalizelor. Altele, pentru a facilita comerțul mondial și pentru a-i face față, și-au cosmetizat instituțiile și structurile financiare, au relaxat restricțiile legate de procedurile vamale sau de acordare a vizelor, ceea ce a permis crimei organizate internaționale să se infiltreze cu ușurință în structurile economiei licite.

În era globalizării, organizațiile situate în afara legii nu mai au nevoie de o bază teritorială de unde să-și coordoneze acțiunile. Revoluția tehnologică a creat șefilor de rețele posibilitatea să-și conducă afacerile, indiferent de locul unde se află. Multe dintre acțiunile lor pot fi îndeplinite prin intermediul rețelei de calculatoare și telecomunicații. Utilizarea transferurilor electronice, accesul liber la Internet și tehnologia de comunicații supersofisticată permit structurilor criminale intensificarea comiterii de infracțiuni cu autori neidentificați, erodându-se astfel autoritatea statelor.

În prezent, computerele cuprind un spectru larg de întrebuințare, devenind instrumente indispensabile în derularea afacerilor,

comunicare, gestionarea informațiilor etc., jucând un rol important în viața cotidiană. Atunci când activitățile instituțiilor din administrația publică și apărarea națională presupun utilizarea sistemelor informatice, acestea vor trebui să facă față vulnerabilității la defecțiunile sistemelor de calcul și riscului falsificării de către persoane neautorizate a datelor stocate. Utilizarea Internetului, ca mijloc de obținere și transmitere de date despre produse care se supun controlului național al exporturilor, oferă un număr de avantaje față de alte metode de culegere a informațiilor. Internetul este un mijloc de căutare și transmitere simplă, ieftină și relativ lipsită de riscuri. Fără a părăsi țara, cetățenii străini pot naviga pe miile de site-uri Web, pot comunica prin poșta electronică cu specialiști din întreaga lume. În cazul navigării pe site-ul Web, obiectivul celui care caută este să obțină și să combine date din domeniul public, acumularea acestora conducând la informații valoroase pentru persoana care poate să provină dintr-un stat țintă. Un exemplu în acest sens îl constituie datele referitoare la modul de fabricare a unui dispozitiv exploziv nuclear care pot fi găsite pe foarte multe site-uri.

Extinderea Internetului și a telecomunicațiilor a făcut ca Cyber-spațiul, noul său câmp de luptă, să folosească alături de informații și infrastructura informațională și armele psihologice. Aceste arme, în simbioza lor, amplifică forța operațională și permit atacarea simultană a „punctelor decisive” și a „centrelor de gravitate” ale adversarului la toate cele trei nivele – tactic, operativ și strategic. Internetul a oferit pe lângă oportunități și o serie de vulnerabilități care au transformat mijloacele tehnice informatice în veritabile arme strategice, care permit intervenția de la distanță, prin focalizarea arsenalului asupra punctelor vulnerabile ale adversarului.

În ultimul deceniu, telecomunicațiile, în special cele mobile, au cunoscut cea mai mare dinamică a dezvoltării. Folosirea noilor tehnologii potențate de tehnologia informațiilor au dus la o dezvoltare fără precedent a telecomunicațiilor, determinând modificări esențiale în civilizația materială a omenirii și constituindu-se într-un factor de bază pentru

progresul social, hotărâtor pentru dezvoltarea unui management economic, politic și militar performant.

Din acest punct de vedere, asupra țării noastre se exercită în prezent o presiune tehnologică și psihologică deosebită, venită din nevoia de a ne alinia la standardele internaționale, în perspectiva aderării țării noastre la structurile euroatlantice.

Pentru aplicarea măsurilor concrete în plan operațional, sunt esențiale monitorizarea rețelelor, penetrarea lor și pedepsirea membrilor acestora. Concomitent, nu trebuie neglijată evaluarea fenomenului crimei organizate pe tipuri de activități, având în vedere zonele geografice de manifestare, frecvența și intensitatea acestora. Astfel, pot fi formulate concluzii care să conducă la îmbunătățirea cadrului legislativ și adâncirea cooperării internaționale. Neglijarea unei astfel de abordări sistematice, evaluarea de fenomen și acțiunea directă asupra rețelelor, pe fundalul unei cooperări insuficiente internaționale ale agențiilor specializate, va afecta eficiența luptei de combatere a crimei organizate. Astfel, combaterea crimei organizate internaționale, pe segmentul european, ar avea următoarele aspecte⁸:

– realizarea unui efort important și continuu de transfer de experiență și expertiză pentru toate statele europene, până când se va ajunge la un nivel comun al strategiei și modului de aplicare a acesteia;

– în cadrul efortului de combatere a acțiunilor ilegale ale rețelelor crimei organizate trebuie stabilit și realizat un raport eficient între interesele și prioritățile fiecărui stat european cu experiența avansată a UE în acest domeniu;

– pentru prevenirea infracțiunilor specifice crimei organizate și a reducerii oportunităților, strategia aferentă nu trebuie să se bazeze doar pe competențele instituțiilor, agențiilor specializate, întrucât există mulți factori neguvernamentali ce se pot implica;

– în sfera combaterii migrației ilegale și a traficului de persoane, este necesară creșterea nivelului de armonizare a legislației aferente în fiecare stat, inclusiv armonizarea vizelor și pașapoartelor;

– lupta împotriva migrației ilegale și a traficului de ființe trebuie să se dezvolte, prin crearea unui cadru mai larg de cooperare, atât între agențiile din țările furnizoare de migranți, cât și între cele din țările-țintă, dar și prin participarea agențiilor din țările tranzitate;

– creșterea nivelului cooperării dintre agențiile de aplicare a legii și diversele organizații, asociații din mediul privat de afaceri, îmbunătățirea schimbului de informații pentru prevenirea fenomenului de contrafaceri și falsificări;

– acționare cu prioritate în domeniul combaterii traficului de droguri, cu accent pe lupta împotriva drogurilor sintetice;

– dezvoltarea și punerea în aplicare a unei convenții referitoare la cannabis în interiorul ariei UE, dar și cu implicații pentru vecinătăți;

– întărirea activității în zonele de frontieră, în special pentru contracararea contrabandei și tranzitării produselor contrafăcute;

– dezvoltarea și consolidarea unor capacități specializate în analiza fenomenului crimei organizate, pentru studierea consecințelor acestui fenomen, a impactului asupra siguranței cetățeanului și a impactului asupra economiei europene, având în vedere inclusiv sprijinirea posibilităților operaționale ale agențiilor de aplicare a legii;

– continuarea și îmbunătățirea efortului de studiere și evaluare a corupției, întrucât încă este abia schițată o imagine de ansamblu a acestui fenomen;

– pentru creșterea operativității schimbului de informații, ar fi utilă armonizarea bazelor de date existente la nivelul fiecărui stat, pentru a asigura o compatibilitate în modul de înregistrare a datelor.

Republica Moldova mai are de depășit un obstacol care constă în consolidarea statalității și securității țării efectuând o reformă reală a sectorului de securitate, a ceea ce se numește „structuri de forță”. Un lucru

⁸ Jacob Adrian, „Conceptul de criminalitate organizată în dreptul European”. Disponibil pe Internet: <http://fs.procuror.ro/1fe13917596cfa50d52ae4f335a08a.pdf>, accesat la data de 02.11.2009.

evident pentru realizarea acestei reforme este elaborarea proiectului și adoptarea ulterioară în Parlament a legii privind instituirea, organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Securitate și de Apărare al Republicii Moldova. Această lege are menirea de a-i da un alt statut, mai superior, actualului Consiliu Suprem de Securitate, astfel încât să poată elabora, iar mai apoi promova uniform Strategia de dezvoltare a tuturor „structurilor de forță”. Este vorba despre o serie de fenomene succesive ce țin de reforma armatei (identificarea domeniilor de nișă pentru dezvoltarea parteneriatului strategic, elaborarea unui program de stat pentru excluderea Ministerului Apărării ca structură guvernamentală etc.); reforma poliției (transformarea din organ represiv în serviciu public, demilitarizarea poliției, intrarea ei reală în slujba comunității ca un serviciu public etc.); reforma serviciului de informații (transformarea lui într-un organ care are menirea de a cunoaște, a preveni și a înlătura amenințările interne și externe care pot afecta securitatea națională, democratizarea și controlul parlamentar real).

BIBLIOGRAFIE:

1. Iacob Adrian, „Conceptul de criminalitate organizată în dreptul European”. Disponibil pe Internet: <http://fs.procuror.ro/1fe13917596cfa50d52ae4d4f335a08a.pdf>, accesat la data de 02.11.2009.
2. Dan Banciu, *Crimă și criminalitate. Reperre și abordări juris-sociologice*, București, Editura Lumina Lex, 2005.
3. Zygmunt Bauman, *Globalizarea și efectele ei sociale*, Editura „ANTET”, București, 2003.
4. Miclea Damian, *Combaterea crimei organizate*, vol. I, Editura Ministerului Administrației și Internelor, București, 2004.
5. Emil Hedeșiu, *Contracaramentul crimei organizate transfrontaliere*, Editura UNAP, București, 2005.
6. Emil Hedeșiu, „Considerații privind conceptul de prevenire a acțiunilor crimei organizate cu implicații în planul siguranței naționale”, comunicare susținută și publicată în cadrul Sesiunii de comunicări științifice organizate de Academia Națională de Informații cu tema „Securitate și societate: provocările mileniului trei”, București, 2004.
7. Tiberiu Constantin Medeanu, *Criminalistica în acțiune – omorul, terorismul și crima organizată*, vol. 2, Lumina Lex, 2006.
8. Ștefan Stamatina, „Corupția – factor de risc la adresa securității naționale”, în *Progrese și perspective în reprimarea corupției*. Materialele conferinței naționale științifico-practice (Chișinău, 9 decembrie 2005), Editura „Bons Offices”, 2006, Chișinău 2006.
9. Ștefan Stamatina, Mihail David, „Factorii criminogeni ai criminalității financiar-bancare și psihologia infractorului financiar”, în *Prevenirea și combaterea crimelor transnaționale: Probleme teoretice și practice*. Materialele conferinței științifico-practice internaționale (Chișinău, 6-7 octombrie 2005), Tipogr. „Elena V.I.”, Chișinău 2005.
10. Ștefan Stamatina, Mihail David, „Spălarea banilor – un proces aflat în derulare”, în *Prevenirea și combaterea crimelor transnaționale: Probleme teoretice și practice*. Materialele conferinței științifico-practice internaționale (Chișinău, 6-7 octombrie 2005), Tipogr. „Elena V.I.”, Chișinău 2005.
11. Ștefan Stamatina, „Crima organizată și alte amenințări la adresa securității naționale”, în *Progrese și perspective în reprimarea corupției*. Materialele conferinței naționale științifico-practice (Chișinău, 9 decembrie 2006), Editura „Bons Offices SRL”, Chișinău 2007.
12. Costică Voicu, Adriana Camelia Voicu, Ioan Geamănu, *Criminalitatea organizată în domeniul afacerilor*, Editura Pildner/Pildner, Târgoviște, 2006.
13. Comisia Europeană (2004), „Strategia Politicii Europene de Vecinătate”, Bruxelles. Disponibil pe Internet: http://ec.europa.eu/world/enp/pdf/strategy/strategy_paper_en.pdf, accesat la data de 02.11.2009.